

ΣΧΕΔΙΟ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Σχ. Έτος: 2016-2017

ΣΧΟΛΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ: ΑΡΣΑΚΕΙΟ ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ο ΤΙΤΛΟΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: *Η τέχνη της γελοιογραφίας*

στην Ελλάδα του 20^{ου} και του 21^{ου} αιώνα

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΥΠΕΥΘΥΝΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΙΚΩΝ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ (ΠΕ)	ΔΙΑΤΙΘΕΜΕΝΕ Σ ΩΡΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΣΕ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΑ ΕΤΗ (ΝΑΙ/ΟΧΙ)	ΣΧΕΤΙΚΗ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ (ΦΟΡΕΑΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ)
ΓΚΙΝΗ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ	ΠΕ16.01	2	ΝΑΙ	ΤΠΕ, Ε.Ε.Μ.Ε. (Ελληνική Ένωση για τη Μουσική Εκπαίδευση), I.S.M.E. (International Society of Music Education), ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ- ΚΗ Δ/ΝΣΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ, ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙ-ΔΕΥΣΗΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ, Εισήγηση και συμμετοχή στο 8ο Πανελλήνιο Συνέδριο ΕΕΕΠ-ΔΤΠΕ με θέμα «Το ψηφιακό σχολείο» (Σχ. Έτος 2011-12) και στο 10ο Πανελλήνιο Συνέδριο ΕΕΕΠ-ΔΤΠΕ με θέμα «Η εκπαίδευση στην εποχή των Τ.Π.Ε. –Προσεγγίσεις της σχολικής διαδικασίας μέσα από την ψηφιακή διάσταση», (Αθήνα, 19 & 20 Οκτωβρίου 2013), Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης και οι Σχολικοί Σύμβουλοι Δ.Ε.Κ. Μακεδονίας (συμμετοχή με εισήγηση στην τριμερίδα «Βελτιώνοντας την εκπαίδευση: διδακτικές, πρωτοβουλίες των εκπαιδευτικών», Μάρτιος 2011 και στη διμερίδα «Διδακτικές προτάσεις και πρωτοβουλίες των εκπαιδευτικών», Μάρτιος 2015), Επιστημονική Ένωση Εκπαιδευτών Ενηλίκων, ΣΕΒ-ΙΒΕΠΕ, Οργανισμός ΝΕΟΝ, («Εκπαίδευση μέσα από την τέχνη», πρόγραμμα 50 ωρών, 2015), European Schoolnet Academy (2015), Εισήγηση στο 7 ^ο Πανελλήνιο Συνέδριο της Ε.Ε.Μ.Ε. (2015)

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Α. ΣΚΟΠΟΣ ΕΡΕΥΝΑΣ, ΣΑΦΩΣ ΔΙΑΤΥΠΩΜΕΝΑ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

(Μέχρι 250 λέξεις):

Σκοπός της έρευνας είναι να γνωρίσουν οι μαθητές τη γελοιογραφία ως μορφή τέχνης μέσα από το έργο σημαντικών Ελλήνων γελοιογράφων του 20^{ου} και του 21^{ου} αιώνα.

Στο πλαίσιο της ερευνητικής εργασίας οι μαθητές θα κληθούν να απαντήσουν στα παρακάτω ερωτήματα:

Ποια είναι τα χαρακτηριστικά της γελοιογραφίας ως μορφής τέχνης;

Πότε έχουμε τις πρώτες γελοιογραφίες στον Ελλαδικό χώρο;

Ποιοι Έλληνες σκιτσογράφοι αναδεικνύουν τη γελοιογραφία ως ανεξάρτητη μορφή τέχνης από τις αρχές του 20^{ου} αιώνα μέχρι σήμερα;

Σε τι διαφέρει ο σκιτσογράφος από τον γελοιογράφο;

Ποια είναι η αξία της γελοιογραφίας; Μπορεί να προβληματίσει και να συμβάλει στην εξυγίανση της κοινωνίας όπως και οι άλλες τέχνες;

Ποια είναι τα συνήθη θέματα των Ελλήνων σκιτσογράφων-γελοιογράφων;

Μπορεί να αξιοποιηθεί η τέχνη της γελοιογραφίας στην Εκπαίδευση και με ποιον τρόπο;

B. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ (κριτήρια επιλογής θέματος, συσχέτιση με διδασκόμενα μαθήματα, αναμενόμενα μαθησιακά οφέλη κ.λπ., ενδεικτικά μέχρι 300 λέξεις).

Σε διάφορες περιόδους της ιστορίας, ξεκινώντας από την αρχαιότητα, ο Έλληνας επιδίωκε να συνδυάσει το γέλιο, τη χαλάρωση και την ψυχαγωγία με τη φιλοσοφία και το στοχασμό.

Την ανάγκη αυτή εξυπηρετούσε ο λόγος και η τέχνη: αστείες ιστορίες, ανέκδοτα, κωμωδίες αλλά και γελοιογραφικές παραστάσεις έχουν διασωθεί από την αρχαία Ελλάδα και από τα μετέπειτα Ελληνιστικά κέντρα όπως είναι η Αλεξάνδρεια. Δεδομένου ότι στους Έλληνες ανέκαθεν άρεσε η σάτιρα και το σκώμμα, η γελοιογραφία ως μορφή καλλιτεχνικής έκφρασης εξελίχθηκε με το πέρασμα των αιώνων από χονδροειδές χωρατό σε λεπτοφυές αστείο.

Η γελοιογραφία συνδυάζει την εικόνα με τη σάτιρα ασκώντας κοινωνική κριτική που αποσκοπεί να εκφοβίσει υποβιβάζοντας. Με σατιρικό, κωμικό και σκωπτικό τρόπο και υπερτονίζοντας κάποια ελαττώματα, έχει στόχο να αποκαλύψει την «προκλητικότητα» ατόμων- ή κάποιας κοινωνικής ομάδας -που αρνούνται να συμμορφωθούν ή να προσαρμοστούν στις νέες κοινωνικές ή πολιτικές συνθήκες. Το πρόσωπο-«αντικείμενο» της γελοιογραφίας καλείται να προβληματιστεί για τη στάση, τις επιλογές ή τη συμπεριφορά του και να καλλιεργήσει την αυτοκριτική, την αυτογνωσία και τον αυτοσαρκασμό.

Για να θεωρείται ότι πετυχαίνει το στόχο της, η γελοιογραφία θα πρέπει να χαρακτηρίζεται

από πηγαίο χιούμορ και να δημιουργείται μέσα σε κλίμα στοχασμού. Για το λόγο αυτό, την τέχνη της γελοιογραφίας δεν μπορούν να υπηρετήσουν απλά ταλαντούχοι καλλιτέχνες-εικαστικοί αλλά άνθρωποι πολυδιάστατοι που διαθέτουν το ταλέντο να συνδυάζουν την οπτική και τη ρηματική σάτιρα με βάση την επικαιρότητα.

Ιδιαίτερα σημαντικό για τους μαθητές είναι να γνωρίσουν την ζωή και το έργο σημαντικών Ελλήνων γελοιογράφων και να κατανοήσουν τη συμβολή τους στα κοινωνικά και πολιτικά δρώμενα της εποχής τους. Ακόμη, οι γελοιογραφίες μπορούν να αποτελέσουν ένα αξιόλογο ιστορικό τεκμήριο καθώς απεικονίζουν με χιούμορ και ευκρίνεια το πνεύμα της εκάστοτε εποχής λειτουργώντας παρηγορητικά και ελπιδοφόρα ακόμα και σε ιδιαίτερα αντίξοες συνθήκες και σε σκοτεινές περιόδους της ιστορίας (εισβολές, πολέμους, φτώχεια κτλ.).

Το θέμα της εργασίας μπορεί να συνδεθεί με μαθήματα όπως τα Καλλιτεχνικά, η Νεοελληνική Γλώσσα, η Κοινωνιολογία, η Πολιτική Παιδεία, η Πληροφορική και η Ιστορία.

Γ. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΗΓΩΝ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ, ΜΕΘΟΔΟΥ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΩΝ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΓΙΑ ΑΠΟΦΥΓΗ ΦΑΙΝΟΜΕΝΩΝ ΑΠΛΗΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΗΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΘΕΣΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ (μέχρι 200 λέξεις)

- 1.Ενημέρωση των μαθητών για το θέμα και τις ιδιαιτερότητες της Ερευνητικής Εργασίας.
- 2.Χωρισμός των μαθητών σε ομάδες- ανάθεση υποθεμάτων και δραστηριοτήτων στις διάφορες ομάδες.
3. Προγραμματισμός των εργασιών της κάθε ομάδας.
6. Δημιουργική ενασχόληση των μαθητών με το θέμα της Ε.Ε. - συνεντεύξεις
7. Παρακολούθηση σχετικών εκπομπών
8. Πρόσκληση ομιλητών από τον ακαδημαϊκό χώρο ή επιστημόνων που σχετίζονται με το συγκεκριμένο θέμα και οργάνωση εισήγησης και ανοιχτής συζήτησης με τους μαθητές
9. Μελέτη σχετικών βιβλίων και άρθρων, εφημερίδων και περιοδικών και διερεύνηση σχετικής δικτυογραφίας
10. Πολιτιστικές εξορμήσεις-επισκέψεις (ξενάγηση στην έκθεση «Αϊβαλί» του Solour, διαλέξεις, δανειστικές βιβλιοθήκες)
11. Συγκέντρωση υλικού (π.χ. ανθολόγιο γελοιογραφιών, ειδικά εκπαιδευτικά sites με γελοιογραφίες όπως το educartoon.gr) και αξιοποίηση των ΤΠΕ για την επεξεργασία και προβολή του.

12. Ολοκλήρωση του φακέλου και παρουσίαση των τεχνημάτων στη σχολική κοινότητα στο πλαίσιο ειδικής ημερίδας.

Δ. ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΙ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΤΕΧΝΗΜΑΤΟΣ (μέχρι 200 λέξεις)

Η συγκεκριμένη εργασία στοχεύει στην αισθητική καλλιέργεια των μαθητών μέσα από την ενασχόληση με μία ιδιαίτερα διαδεδομένη και αγαπητή στο ευρύ κοινό μορφή τέχνης.

Η γελοιογραφία ως εικαστικό είδος έχει συγκεκριμένους κώδικες και, όπως όλα τα είδη τέχνης, για την κατανόηση του νοήματός της απαιτούνται ορισμένα «κλειδιά».

Είναι γεγονός ότι τα παιδιά διαθέτουν την ικανότητα να «ξεκλειδώνουν» τα νοήματα των γελοιογραφιών με έναν δικό τους μοναδικό και ευφάνταστο τρόπο. Χωρίς γνώσεις ιστορίας της Τέχνης και συχνά, με περιορισμένο εικαστικό ταλέντο, προσεγγίζουν την γελοιογραφία με απλότητα και οδηγούνται μέσω αυτής σε γόνιμο προβληματισμό, σε καλλιέργεια της κριτικής τους αντίληψης και της φαντασίας και στην απόκτηση γνώσης.

Με αυτή την έννοια, οι μαθητές είναι σημαντικό να γνωρίσουν μέσα από έρευνα την ιστορική και πολιτισμική αξία της γελοιογραφικής τέχνης και να μάθουν να αξιολογούν το περιεχόμενό της αποκωδικοποιώντας τα μηνύματά της. Επίσης, θα κληθούν να ασχοληθούν βιωματικά με την λαοφιλή αυτή μορφή καλλιτεχνικής έκφρασης αναλύοντας έργα γνωστών καλλιτεχνών ή δημιουργώντας οι ίδιοι γελοιογραφικές απεικονίσεις με λεζάντες και διαλόγους πάνω σε διάφορα θέματα εκφράζοντας ελεύθερα τους προβληματισμούς και την άποψή τους και καλλιεργώντας την κριτική τους αντίληψη, τη δημιουργικότητα και τη φαντασία τους.

Το τέχνημα των μαθητών μπορεί να είναι μία καλλιτεχνική σύνθεση (γελοιογραφία ή θεατρικό δρώμενο), ένα ντοκιμαντέρ ή ένα πόστερ.

Ε. ΠΟΡΟΙ – ΥΛΙΚΑ – ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ-ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ-ΠΡΟΣΚΛΗΣΕΙΣ ΕΙΔΙΚΩΝ

Ηλεκτρονικοί υπολογιστές με πρόσβαση στο διαδίκτυο

Γραφική ύλη-αναλώσιμα

Αίθουσες πολυμέσων (αμφιθέατρο λυκείου για προβολή ταινιών ή αίθουσα με διαδραστικό πίνακα και ηχητική εγκατάσταση)

Σχολική βιβλιοθήκη

Βιβλία (ελληνική και ξένη βιβλιογραφία)

Υλικά ζωγραφικής

Φωτογραφική μηχανή

Βιντεοκάμερα

Επίσκεψη σε εκθέσεις γελοιογράφων (Εκθεση του Solour με θέμα «Αϊβαλί»).

Πρόσκληση καλλιτεχνών-γελοιογράφων.

ΣΤ. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Λογοθέτης, Γ. (1985). Αν είχα. Αθήνα, ΝΕΦΕΛΗ.
- Μαρτινίδης, Π. (1992). Η υψηλή τέχνη της απελπισίας: Γύρω από τον *Ισοβίτη* του Αρκά. Αθήνα, ύψιλον/βιβλία.
- Στάθης (1993). Ναι-νικήκαμεν! Αθήνα, ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗ.
- Τσέλιος, Κ. (2004). Γελοιογραφίες. Θεσσαλονίκη, ΖΗΤΗ.

Δικτυογραφία:

<http://www.cartoonists.gr/> Λέσχη Ελλήνων Γελοιογράφων

<http://www.educartoon.gr/> Η γελοιογραφία στην Εκπαίδευση

<http://www.thetoc.gr/magazine/eikosioktw-skitsografoi-116-erga---grothia-gia-to-prosfugiko> Εικοσιοκτώ σκιτσογράφοι, 116 έργα-Γροθιά για το προσφυγικό

<http://www.kifisia-life.gr/index.php/aphieromata/item/2466-i-texni-tis-geloiografias>

Η τέχνη της γελοιογραφίας

<http://www.greekstatemuseum.com/kmst/exhibitions/article/29.html> Η γελοιογραφία γέφυρα των πολιτισμών

<http://www.culturenow.gr/12948/dimitris-gewrgopalis-i-politiki-geloiografia-paramenei-freskia-akoma-kai-gia-ta-epomena-eikosi-xronia> Δημήτρης Γεωργοπάλης: Η πολιτική γελοιογραφία παραμένει φρέσκια ακόμα και για τα επόμενα είκοσι χρόνια

Ζ. ΣΧΟΛΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ
ΕΥΘΥΝΗΣ

--

Εγκρίθηκε από τον/τη Σχολικό/ή Σύμβουλο Παιδαγωγικής Ευθύνης

.....
(Υπογραφή)

Μετά την έγκριση από τον/τη Σχολικό/ή Σύμβουλο, έλαβε γνώση ο/η
Διευθυντής/ντρια του Λυκείου

.....
(Υπογραφή)